

15-АПТА. СӘН ӘЛЕМІ. ДИЗАЙН. ҰЛТТЫҚ КИІМ.

Лексикалық тақырып: Сән әлемі. Дизайн. Ұлттық киім.

Коммуникацияға қатысу: киім мен сән үлгілері. Өзіне қажет киімді, өлшемді сұрай білу, киім атаулары, ұлттық киім атаулары.

Грамматикалық тақырып: Етістіктің шақ формалары. Нақ осы шақ. Нақ осы шақтың болымсыз түрі. Қалып етістіктерінің қолданысы

ТЫНДАЛЫМ-АЙТЫЛЫМ

1-тапсырма. Талқылауға арналған сұрақтар:

1. «Сән» (мода) ұғымы қандай мағына береді?
2. Қазіргі атағы жер жаратын сән әлемінің майталмандары кімдер?
4. Қазақстандық «сән» (мода) жайлы не білесіз?
5. Қазақстандық сән өнерін шетелге танытқан компания қашан ашылды?
6. Компания қалай аталады?
7. Қазіргі еліміздегі қандай атақты дизайнерлерді білесіз?

2-тапсырма. Жаңа сөздерді еске сақтаңыз.

әшекей	украшение, узор
белдемше	юбка
жамылу	прикрываться
мүйізтұмсық	носорог
сусиыр	бегемот
тәж	корона

ОҚЫЛЫМ-АЙТЫЛЫМ

3-тапсырма. Мәтінді түсініп оқыңыз. Өз ойыңызбен жалғастырыңыз.

***Өнер – таусылмас азық, жоғалмас байлық.
халық даналығы***

«Сән әлемі» десе, бұл әлем кеше ғана пайда болып, жер жүзіне тарағандай болып елестейді. Себебі бүгінгі ауызекі тілдегі «сән» (мода) ұғымы заман ағымымен қоса жылжып, жаңарып отыру дегенді білдіреді. Дегенмен біле білсек, «сәндік», «сәндену» деген ұғымдар сонау тас дәуірінде Еуропада пайда болған. Ер адамдар пілдердің, мүйізтұмсықтардың, сусиырлардың тісі мен жүндерінен

әртүрлі әшекей бұйымдар жасап, мойындарына тағып, терісін оң иыққа жамылып жүруді ең алғашқы сән түріне айналдырған.

Ал біздің дәуірімізге дейінгі 2900 жыл бұрын ең алдымен – теріден, кейін матадан тігілген белдемшелер пайда болып, жейде кию жиілей бастаған. Темір дәуірі жақындаған сайын сән әлемі дами түсіп, гректер белдік атаулыны ойлап тапқан. Әйелдер бастарына жеңіл тәж тағуды сәнге айналдырады. Осылайша, сонау XIV ғасыр, нақтырақ айтқанда 1350 жылдары өмірге «сән әлемі» келген.

Кейбір деректерге сүйенсек, қазақ басылымдары «сән», «подиум» деген сөздерді 1913 жылдардың өзінде пайдалана бастаған. Бірақ бұл кезеңде қазақ жеріне нық орнай қоймаған «сән әлемі» қазірде ресми түрде 1947 жылы келген делінеді. Тұңғыш рет 1972 жылы қазақстандық сән өнерін шетелге танытқан компанияның «Сымбат» деп аталған тұңғыш журналы – 1958 жылы, ал тұңғыш мода театры 1987 жылы ашылды. Қазақстан 1972 жылы – Болгарияда, 1974 жылы – Лейпцигте, 1975 жылы Италияда өткен халықаралық фестивальдарға да қатысты. Ал 1988 жылы Чехословакияның Брносында ұйымдастырылған жарыста бас жүлдені иемденді.

Осылайша fashion – индустрия Қазақстанға да жеткен. Қазірде елімізді әлемге танытып жүрген атақты дизайнерлеріміз де жетерлік. Олардың ішінде Aida KaumeNOVA, Kuralai (Құралай Нұрқаділова), Айгүл Қасымова, LaRiya (Лария Жақамбаева), Salta (Салтанат Баймұхамедова) мен ZhaZira-ны ерекше атап өтуге болады.

<http://www.altyn-orda.kz/>

4-тапсырма. Мәтінді мазмұнына қарай абзацқа бөліп, әрқайсысына тақырып қойыңыз.

5- тапсырма. Берілген мақал-мәтелдердің ұйқасын тауып, айтыңыз.

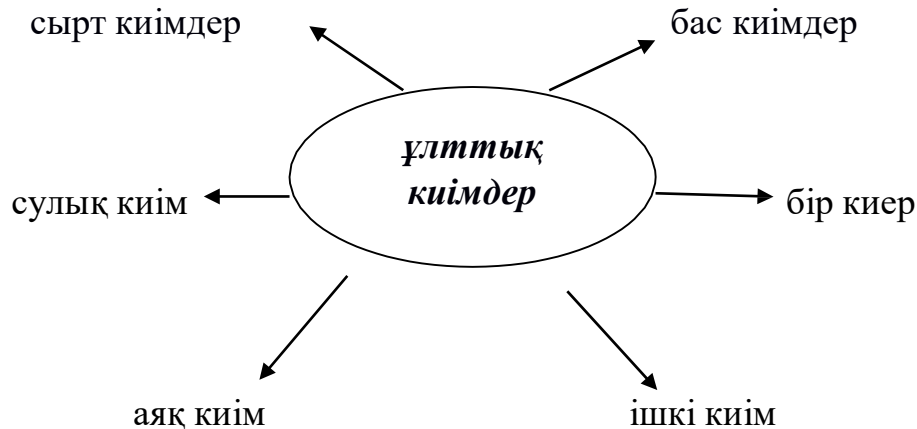
1. Өнер – таусылмас азық...	А. Өнерсіздің бір саусағы кем.
2. Қол өнері кілемде...	Ә. Өрнегі көптің ермегі көп.
3. Өнерлінің он саусағы тең...	Б. Өлеңшінің сөзі алтын.
4. Еңбек – өнер өрісі...	В. Жұтамас байлық.
5. Үлгісі көптің өрнегі көп...	Г. Сөз өнері – өлеңде.
6. Асыл қайшы пішуге сән..	Ғ. Өнер - өмір жемісі.
7. Өнерлінің қолы алтын...	Д. Күміс қасық ішуге сән.

ЖАЗЫЛЫМ

6-тапсырма. Сөздер мен сөз тіркестерін қатыстыра отырып сөйлем құрастырыңыз.

Құнды, сәндік, мұра, дарын, қажетті, заман талабы, дамыту, пайдалану, қолданбалы өнер, бағалау

7- тапсырма. «Қазақтың ұлттық киімдері» мәтіні бойынша кластер сызыңыз.

АЙТЫЛЫМ

8- тапсырма. Мақал-мәтелдермен танысып, мағынасын түсіндіріңіз.

Жылы киім тәнді жылытар,
Жылы сөз жанды жылытар.

Киім кірі – жуса кетеді,
Көңіл кірі – айтса кетеді.

9-тапсырма. Берілген етістіктермен ниет мәнді сөйлем құрастырыңыз.

Қолдану, тоқу, бейнелеу, өрнектеу, тігу, пайдалану, көркемдеу, бояу, салу, сызу.

10- тапсырма. «Ұлттық киім – халық мұрасы» тақырыбына эссе жазыңыз.

11-тапсырма. «Сән әлемі» атты презентация дайындаңыз.